

ISOHAARAN ALTAAN KALASTUSTIEDUSTELU VUONNA 2024

Kalatalouspalvelut Pekka A. Keränen

VOIMALOHI OY

ISOHAARAN ALTAAN KALASTUSTIEDUSTELU VUONNA 2024

10.6.2025

Pekka Keränen, MMM (kalataloustiede)

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	2
2. AINEISTO JA MENETELMÄT	2
3. TULOKSET JA TULOSTEN TARKASTELU	3
3.1. KALASTAJAMÄÄRÄ JA KALASTUSAIKA	3
3.2. PYYNNIN MÄÄRÄ JA SAALIS	5
3.3. LOHI- JA TAIMENSAALIS	6
3.4. KALASTUKSELLE HAITTAAT AIHEUTTANEET TEKIJÄT	7
3.5. NÄKEMYKSET KALASTUKSESTA JA KALASTONHOIDOSTA	8
3.6. VERTAILU EDELLISVUOSIIN	8
4. YHTEENVETO	11
5. LÄHTEET	12

LIITTEET

Liite 1. Tiedustelulomake.

Liite 2. Isohaaran altaan tiedustelualue vuonna 2024.

Liite 3. Näytekalapyynnin saalis, keskipaino ja yksikkösaalis lajeittain vuonna 2024.

Liite 4. Tiedusteluun vastanneiden vapaamuotoiset kommentit kalastuksesta, kalakantojen hoidosta ja muista huomioista vuonna 2024.

Kalatalouspalvelut Pekka A. Keränen
PL 10, 96101 Rovaniemi
neuvonta@kalatalouspalvelut.fi
<https://kalatalouspalvelut.fi>

Kannen kuva: © Kemijoki Oy

1. JOHDANTO

Kemijoen ja sen merellisen vaikutusalueen kalanhoitovelvoitteet perustuvat Pohjois-Suomen vesioikeuden ja Korkeimman hallinto-oikeuden vahvistamaan päätökseen (nro 2863/80, 30.5.1980). Päätös velvoittaa Kemijoki Oy:n ja Pohjolan Voima Oy:n (nyk. PVO-Vesivoima Oy) voimalaitosrakentajina hoitamaan alueen kalakantoja istutuksin ja tarkkailemaan kalanhoitovelvoitteiden tuloksellisuutta. Kalataloustarkkailut perustuvat Kemijoki Oy:n ja PVO-Vesivoima Oy:n kalatalousviranomaisen hyväksymään Kemijoen kalataloudelliseen tarkkailusuunnitelmaan (KHO 20.12.2011, Dnro 4407/1/10).

Tässä raportissa esitetään Isohaaran altaan kalastustiedustelun tulokset vuodelta 2024. Isohaaran altaalla on tehty kalastustiedusteluja aiemmin mm. vuosien 2010, 2015, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 ja 2023 kalastuksesta (Autti & Huttula 2012, Paksuniemi 2016, Laitala ym. 2019, Leppänen 2020, Paksuniemi 2021, Keränen 2022, Keränen 2023, Keränen 2024).

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

Kemijoen Isohaaran altaan kalastustiedustelu tehtiin maaliskoukokuussa 2025. Tiedustelun kohdejoukkona olivat vuonna 2024 Isohaaran altaan alueella toimivien osakaskuntien kalastusluvalla sekä yhteisluvalla kalastaneet ja heidän taloutensa. Lupien myyntikanavat ovat vaihtelevia. Tiedustelualueelle myydään Isohaaran yhteislupa-alueen viehekalastuslupia sekä osakaskuntien lupia suoramyyntillä paikallisista myyntipaikoista ja internetistä.

Tiedustelu toteutettiin kolmen yhteydenottokerran postitiedusteluna. Ensimmäisellä ja toisella kierroksella vastaamattomille lähetettiin muistutuskirjeet. Vastaajille annettiin mahdollisuus myös sähköiseen vastaamiseen tiedustelulähetteessä olleen QR-koodin välityksellä. Kalastustiedustelulla selvitettiin käytössä olleita pyydysmääriä, kalastusaikaa ja saatua kalasaalista sekä ravustusta ja rapusaalista. Lohi- ja taimensaaliis (kpl ja kg) pyydettiin erittelemään kuukausittain sekä ilmoittamaan eväleikattujen saaliskalojen lukumäärä. Lisäksi pyydettiin arvioimaan kalastusta haittaavia tekijöitä. Tiedustelulomake on esitetty liitteessä (liite 1). Tiedustelualueena oli Taivalkosken ja Isohaaran voimalaitoksien välinen Kemijoen alue. Kartta tiedustelualueesta on esitetty liitteessä (liite 2).

Tiedustelun otantaan kuului poistuman (lupatiedoissa ei ollut osoitetta tai sitä ei voitu muutoin selvittää) jälkeen 186 taloutta, joka oli 98 % luvan lunastaneiden talouksien kokonaismäärästä. Kahden uusintakierroksen jälkeen palautuksia saatiin 122 kpl eli vajaa 66 % talouksista vastasi tiedusteluun (taulukko 1). Vastausaktiivisuus oli tyydyttävä. Sähköistä vastausmahdollisuutta käytti 20 % kyselyyn vastanneista.

Tiedusteluun vastaamatta jättäneiden ja otoksen ulkopuolelle jääneiden kalastusaktiivisuuden ja saalislaajien oletettiin olleen vastaavia kuin tiedusteluun vastanneilla. Laskennallinen kokonaissaalis-arvio muodostettiin aiempiin tiedusteluihin nähden vertailukelpoisuus säilyttäen tiedusteluun vastanneiden kalastaneiden talouksien keskisaaliista arvioidulla kalastajamäärällä kerrottuna. Saalismäärä ja kalastaneiden talouksien kokonaismäärä, samoin kuin pyydyskohtaiset pyydysmäärät ja pyyntiponnistus arvioitiin aineistosta lasketun laajennuskertoimen avulla (otos/tiedustelun

palauttaneet). Kuukausikohtaiset lohi- ja taimensaaliit arvioitiin lajikohtaisen kokonaissaalisarvion, kuukausikohtaisten saalisosuuksien ja kalojen keskipainon perusteella. Saalislohien ja -taimenter keskipaino arvioitiin vain niistä vastauksista, joissa oli ilmoitettu sekä kilo- että kappalemääräarvio.

Mielipiteitä kalastukseen vaikuttavien tekijöiden haitta-asteesta mitattiin neliportaisella asteikolla (ei haittaa, vähäinen, kohtalainen, huomattava haitta) ja vastausvaihtoehdolla ”en osaa sanoa”. Arvioitavat tekijät liittyivät vedenkorkeuden ja virtauksen vaihteluun avovesikaudella ja jääkannen aika sekä verkkojen limoittumiseen. Veden laatua, veneenlaskuluiskien määrää, veneen säilytysolosuhteita sekä kalaistutusten tuloksellisuutta ja valvonnan riittävyyttä mitattiin niin ikään neliportaisella asteikolla (erinomainen, hyvä, tyydyttävä, huono). Arvioinneissa oli myös vaihtoehtona ”en osaa sanoa”. Mielipiteitä koskevat tulokset esitetään vastausvaihtoehtojen suhteellisina (%) osuuksina.

Taulukko 1. Kalastustiedustelun perustietoja.

Osakaskunta/lupatyyppi	Lupia	Otos	Palautti	Palautus-prosentti
Hirmulan osakaskunta	11	11	11	100,0 %
Ala-Paakkolan osakaskunta	9	9	5	55,6 %
Ilmola-Koroisen osakaskunta	21	21	13	61,9 %
Internet	18	17	11	64,7 %
Yhteisluvut	130	128	82	64,1 %
Koko tiedustelujoukko	189	186	122	65,6 %

3. TULOKSET JA TULOSTEN TARKASTELU

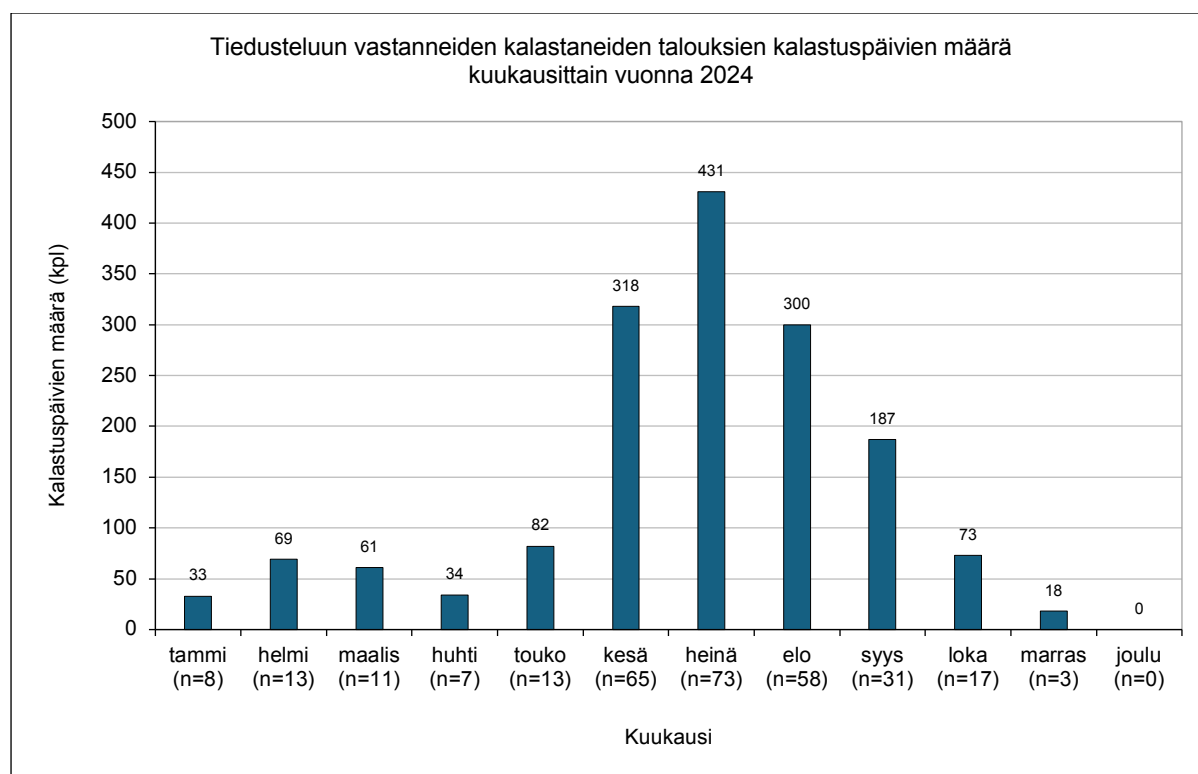
3.1. KALASTAJAMÄÄRÄ JA KALASTUSAIKA

Osakaskunnilta saatujen tietojen perusteella alueelle lunastettiin vuonna 2024 yhteensä 189 kalastuslupaa. Näistä 59 kpl oli osakaskunnan lupia (31 % kaikista luvista) ja 130 kpl yhteisluvista (69 % kaikista luvista).

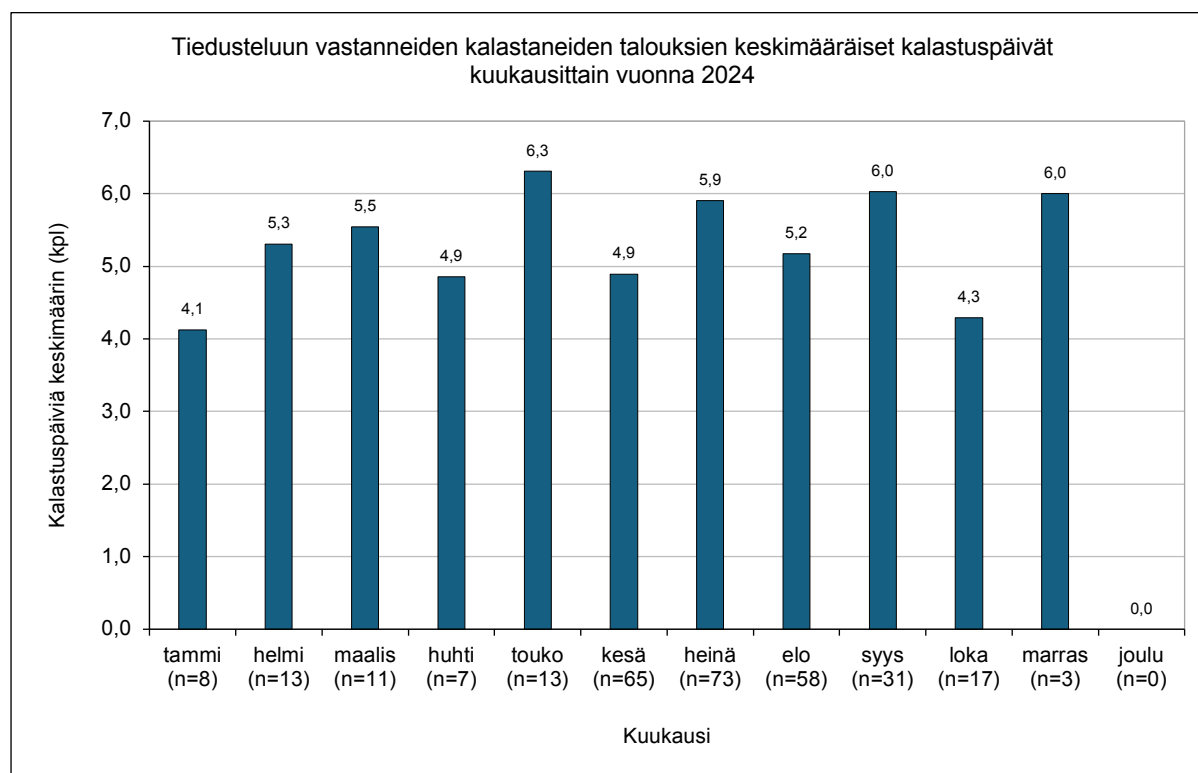
Kalastustiedustelun palautti 122 taloutta, joista kalastaneita oli 96 taloutta (79 % vastanneista talouksista). Kalastustiedustelujen perusteella osa talouksista tai kalastajista lunastaa vuosittain luvan, mutta ei välttämättä kalasta tiedustelualueella.

Tiedustelualueella kalasti vuonna 2024 arviolta 146 taloutta. Kalastukseen osallistui keskimäärin 1,38 henkilöä taloutta kohden, mistä arvioituna alueella kalasti 201 henkilöä. Kalastajamäärää arvioitaessa on otettava huomioon, että kalastustiedustelulla ei voida huomioida esimerkiksi maksuttoman yleiskalastusoikeuden (onki, pilkki) nojalla kalastaneita. Näin ollen tiedusteluun perustuva arvio ei edusta kaikkien alueella kalastaneiden määrää.

Alueella kalastettiin tiedustelun perusteella ympäri vuoden lukuun ottamatta joulukuuta (kuva 1). Kesällä kalastettiin selvästi enemmän kuin muina aikoina. Kesäaikana (kesä-elokuussa) kalastettiin keskimäärin viitenä päivänä kuukaudessa (kuva 2). Huomattava osa vastanneista kalasti myös syyskuussa. Kaikkinensa vastanneet ilmoittivat kalastaneensa noin 1 600 päivää.

Kuva 1. Tiedusteluun vastanneiden kalastaneiden talouksien kalastuspäivien summa vuonna 2024 (n=kalastaneiden talouksien määrä).

Kuva 2. Tiedusteluun vastanneiden kalastaneiden talouksien keskimääräinen kalastuspäivien määrä kuukausittain vuonna 2024 (n=kalastaneiden talouksien määrä).

3.2. PYYNIN MÄÄRÄ JA SAALIS

Tyypillisimmät kalastusmuodot Isohaaran altaalla vuonna 2024 olivat vetokalastus ja muu vapakalastus, joita kumpaakin harjoitti 69 taloutta (47 % kalastaneista talouksista). Toiseksi yleisin kalastusmuoto oli pilkkiminen, jota harjoitti 27 taloutta (19 % kalastaneista talouksista). Vetokalastusta harjoitettiin keskimäärin 9 kertaa ja muuta vapakalastusta 13 kertaa kalastuskaudella. Pilkkimässä käytiin noin kahdeksan kertaa vuodessa. (Taulukko 2.)

Tiedustelun perusteella verkkoja käytti arviolta 16 taloutta (taulukko 2). Verkoille kertyi noin 625 kokukertaa. Verkkoja talouksilla oli pyynnissä keskimäärin kaksi kappaletta. Talviverkoilla ilmoitti kalastaneensa yksi talous. Aikaisempien vuosien tapaan tiedustelualueella kalastettiin jonkin verran verkkojen ja vapakalastuksen lisäksi myös katiskalla ja talvikoukuilla (esim. Laitala ym. 2019, Leppänen 2020, Paksuniemi 2021, Keränen 2022, Keränen 2023, Keränen 2024).

Tiedusteluun vastanneet kalastaneet taloudet (n=96) ilmoittivat saaneensa saaliiksi tiedustelualueelta vuonna 2024 yhteensä 1 930 kg kalaa. Kalastaneiden talouksien keskimääräinen saalis oli 20,1 kg. Kaikkiin luvan lunastaneisiin talouksiin laajennettuna Isohaaran altaan vuoden 2024 saalis oli 2 946 kg (taulukko 2). Suurin osa tiedustelun saaliista pyydettiin vetouistelemalla ja verkoilla. Valtaosa kalastustiedustelun saaliista koostui kirjolohesta (29,4 %), hauesta (21,9 %) ja ahvenesta (17,2 %). Lohen ja taimenen saalisosuus oli yhteensä reilusti vajaa kymmenys (6,3 %) kokonaissaaliista.

Taivalkosken voimalaitoksen alapuolella tehdyn näytekalapyynnin saalis oli 63 kg, josta valtaosa oli lohta ja madetta. Näytekalapyynti huomioiden Isohaaran altaan kokonaissaalisarvio vuonna 2024 oli yhteensä 3008 kg (taulukko 2). Näytekalapyynnin saalistiedot lajeittain on esitetty liitteessä (liite 3).

Taulukko2. Arvio pyydystä käyttäneiden talouksien määrästä, pyyntiponnistuksesta kokukertoina (kkrt) / vapakalastuskertoina (vkrt) sekä kalastustiedustelun ja näytekalapyynnin saaliista arvioitu kokonaissaalis Isohaaran altaassa vuonna 2024. Tiedustelualueella kalasti vuonna 2024 arviolta 146 taloutta.

Pyydys	Talous	Pyynti- ponnistus	Lohi	Taimen	Siika	Hauki	Made	Ahven	Kuha	Kirjo- lohi	Särki- kalat	Muut	Yht.	Osuus
	kpl	kkrt/vkrt	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	%
Talviverkot	2	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	0,1 %
Verkot	14	625	48	72	2	79	9	45	79	347	28	0	710	24,1 %
Katiska	17	190	0	0	0	30	6	151	3	2	38	0	230	7,8 %
Talvikoukut	12	771	0	0	0	3	89	0	2	0	0	0	94	3,2 %
Muu kalastus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0 %
Vetouistelu	69	610	6	50	0	415	0	161	196	303	5	8	1 143	38,8 %
Muu vapakalastus	69	896	0	9	0	115	0	122	116	232	55	8	657	22,3 %
Pilkki	27	207	0	0	0	0	27	38	1	0	43	0	109	3,7 %
Kalastustiedustelu (kg)			54	130	2	644	132	518	396	884	169	16	2 946	100 %
Näytekalapyynti (kg)			20	3	2	9	20	0	9	0	0	0	63	
Kokonaissaalis (kg)			74	133	4	652	152	518	405	884	169	16	3 008	
Osuus %			2,5 %	4,4 %	0,1 %	21,7 %	5,0 %	17,2 %	13,5 %	29,4 %	5,6 %	0,5 %	100,0 %	

Tiedusteluun vastanneista talouksista kolme ilmoitti ravustaneensa. Ravustusvuorokausia kertyi 15 kappaletta ja mertoja oli pyynnissä keskimäärin yhdeksän kappaletta. Kaksi talouksista ei saanut rapusaalista. Yksi talouksista ilmoitti saaneensa saaliiksi kolme kookasta, pituudeltaan 15 cm:n mittaista rapua, mutta pieniä rapuja ei saaliissa ollut lainkaan.

3.3. LOHI- JA TAIMENSAALIS

Tiedusteluun vastanneista 96 taloudesta seitsemän ilmoitti saaneensa saaliiksi lohia. Taimenia sai saaliiksi 16 taloutta. Lohisaaliista pyydettiin tiedustelun perusteella verkoilla 89 % ja vetouistelemalla loput 11 %. Taimensaaliista pyydettiin verkoilla 55 %, vetouistelemalla 38 % ja muilla vapavälineillä 7 %.

Istutetut lohet ja taimenet voidaan erottaa luonnonkudusta syntyneistä yksilöistä istukkaille tehdyn rasvaeväleikkauksen perusteella. Vuoden 2024 tiedustelussa vain kolme taloutta oli eritellyt saamansa lohet rasvaeväleikkausten perusteella. Ilmoitetut saalislohet oli pyydetty elokuussa ja syyskuussa. Elokuun lohisaalis oli 12 kg ja 6 kpl, lohien keskipaino oli 2,0 kg ja puolet niistä oli rasvaeväleikattuja. Syyskuun lohisaalis oli puolestaan 6,5 kg ja 3 kpl, ja keskipaino 2,2 kg. Lohet olivat rasvaeväleikattuja. Pienestä aineistosta johtuen Isohaaran koko lohisaaliin (130 kg) kuukausikohtaisista tai istukkaiden ja luonnonkalojen jakaumista ei voida esittää tässä yhteydessä arviota. Kaksi taloutta ilmoitti kuukausikohtaisen lohisaaliin vain kilomääräisesti. Näiden ilmoitusten perusteella lohia saatiin saaliiksi myös kesä-heinäkuussa ja lokakuussa.

Vuoden 2024 tiedustelussa 12 taloutta eritteli saamansa taimenet rasvaeväleikkauksen perusteella. Ilmoitetut taimenet pyydettiin kesä-syyskuussa.

Vuonna 2024 Isohaaran altaalla saatiin saaliiksi arviolta 58 taimenta (taulukko 3). Taimenen kilomääräisestä saaliista lähes kaksi kolmasosaa saatiin elo-syyskuussa. Heinäkuussa taimenia saatiin vähiten. Taimenen keskipaino vaihteli kuukausittain 1,9–2,6 kg:n välillä ja oli keskimäärin 2,2 kg (taulukko 3).

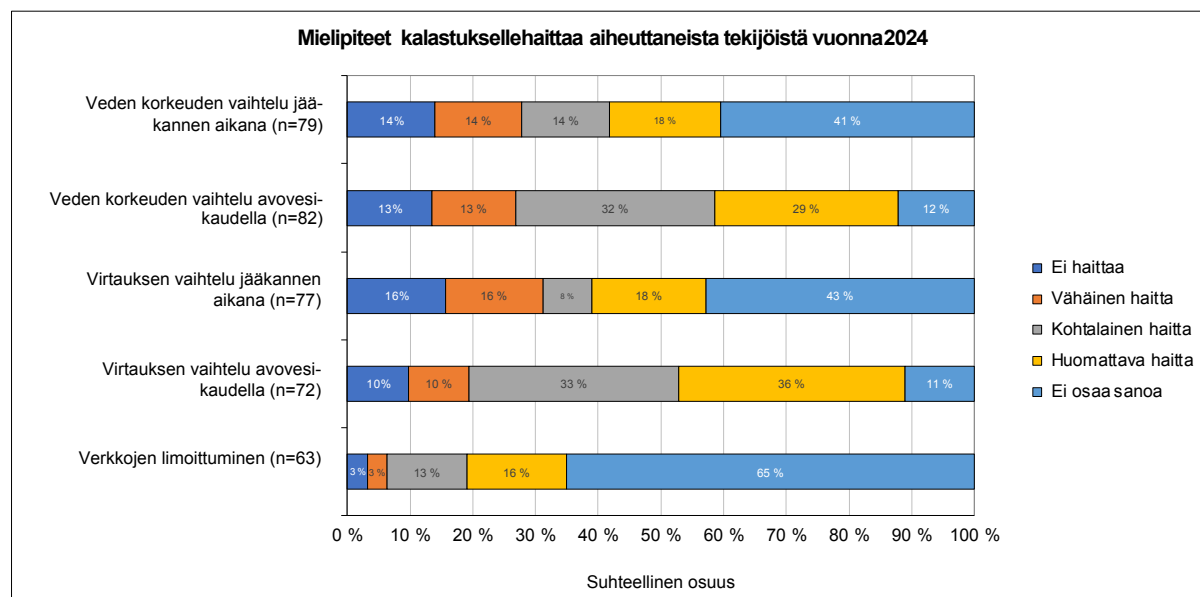
Talouksien ilmoittamien tietojen perusteella taimenista noin 85 % oli eväleikattuja, eli varmuudella istutettua alkuperää (taulukko 3). Vuonna 2024 rasvaeväleikattuja taimenia oli vähiten syyskuun saaliissa. Heinäkuun taimensaalis sen sijaan koostui kokonaan istukkaista. Leikattu rasvaevä saattaa kasvaa kalalla osittain uudestaan, mikä voi vaikeuttaa kalan alkuperän tunnistamista. Kalastajien harjaantuneisuus leikatun rasvaevän tunnistamiseen sekä raportointitarkkuus kasvattavat menetelmän epävarmuutta. Vuoden 2024 tuloksia voidaan aiempien vuosien tapaan pitää lähinnä suuntaa antavina.

Taulukko 3. Kalastustiedustelun mukainen taimensaalis, taimenten keskipaino ja rasvaeväleikattujen istukkaiden osuus kuukausittain Isohaaran altaalla v. 2024 (tiedot ilmoittaneiden määrä n=12).

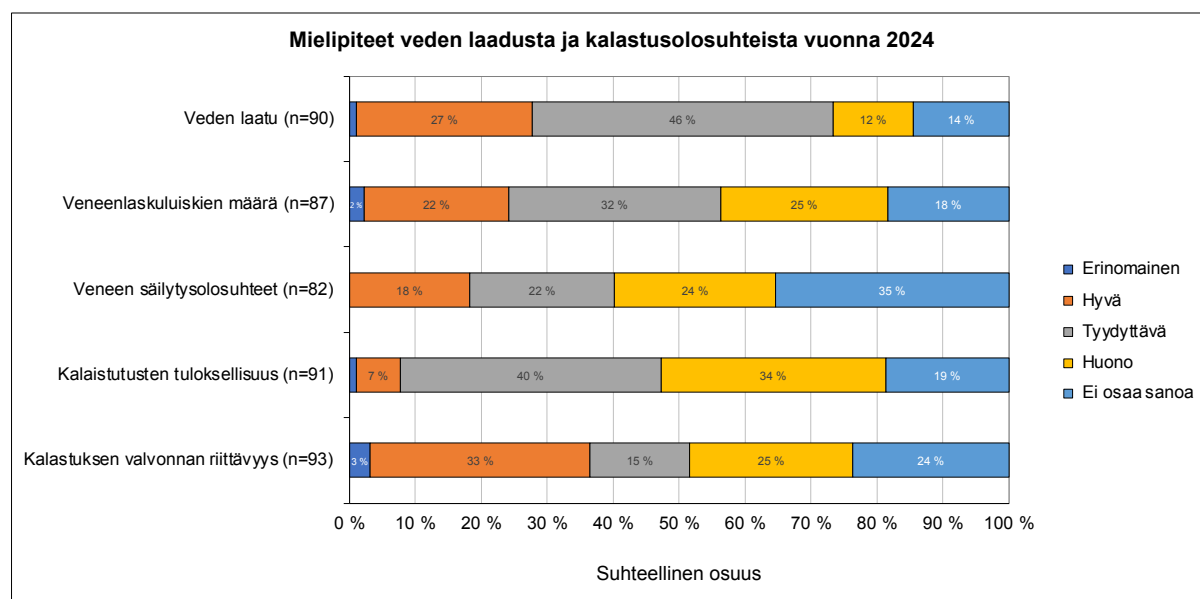
Kuukausi	Saalis (kpl)	Saalis (kg)	Keskipaino (kg)	Istukkaita (kpl)	Istukkaita (%)
Toukokuu					
Kesäkuu	16	31	2,0	14	88,9 %
Heinäkuu	7	13	1,9	7	100,0 %
Elokuu	26	63	2,4	24	86,7 %
Syyskuu	9	23	2,6	5	60,0 %
Lokakuu					
Yhteensä	58	130	2,2	49	84,8 %

3.4. KALASTUKSELLE HAITTAA AIHEUTTANEET TEKIJÄT

Mielipidevastauksissa vedenkorkeuden ja virtauksien vaihtelua pidettiin suurempana häittana avovesikaudella kuin jääkannen aikana (kuva 3). Vastaajista 61 % piti vedenkorkeuden vaihtelua avovesikaudella vähintään kohtalaisena tai huomattavana häittana. Vastaavasti virtauksen vaihtelun osalta 69 % vastaajista koki haitan vähintään kohtalaiseksi tai huomattavaksi. Kaksi kolmasosaa vastanneista ei osannut arvioida verkkojen limoittumisesta kalastukselle koituvaa häittää, mikä johtunee siitä, että valtaosa vastanneista ei kalastanut lainkaan verkoilla (yhteislupakalastajat). Sen sijaan verkoilla kalastaneista vastaajista 80 % piti häittää vähintään kohtalaisena tai huomattavana.

Kuva 3. Kyselyyn vastanneiden kalastaneiden talouksien mielipiteet kalastukselle häittää aiheuttaneista tekijöistä vuonna 2024 (n=vaihtoehtoon annettujen vastausten lukumäärä).

Kuva 4. Kyselyyn vastanneiden kalastaneiden mielipiteet veden laadusta ja kalastusolosuhteista vuonna 2024 (n=vaihtoehtoon annettujen vastausten lukumäärä).

Valtaosa vastanneista piti vedenlaatua vähintään tyydyttävänä tai hyvänä (kuva 4). Mielipiteet veneenlaskuluiskien määrästä ja veneen säilytysolosuhteista jakautuivat kohtalaisen tasaisesti eri vaihtoehtojen välillä. Valtaosa vastaajista piti kalaistutusten tuloksellisuutta vähintään tyydyttävänä, mutta kolmannes vastaajista arvioi tuloksellisuuden huonoksi.

3.5. NÄKEMYKSET KALASTUKSESTA JA KALASTONHOIDOSTA

Vapaamuotoisia vastauksia esitti 55 henkilöä. Vastaukset on esitetty sellaisenaan liitteessä (liite 3).

Avoimissa vastauksissa kommentoitiin eniten saaliin tai kalan vähyyttä. Kirjolohta ja kuhaa on hyvin, mutta muuta lohikalaa vähän. Toisaalta yksi vastaajista ilmoitti kirjolohisaaliinsa romahtaneen. Vähän kalastaneet olivat kuitenkin tyytyväisiä saaliiseensa. Usea kommentoija piti virtausten vaihtelua kalastusta haittaavana. Isohaaran veneenlaskuluiskien huonoa kuntoa valiteltiin edellisvuosien tapaan ja luiskia toivottiin korjattaviksi. Istutusten osalta kommentoitiin istutusten jälkeen harrastettua istukkaiden verkotusta. Istutuksia toivottiin lisää. Yksi kommentoija arveli, että kirjolohi istutetaan liian alas niin että se valuu Isohaarasta alas. Rapujen katoamista pidettiin huolestuttavana. Valvonnan puutetta valiteltiin edellisvuosien tapaan.

3.6. VERTAILU EDELLISVUOSIIN

Kalastavien talouksien kokonaismäärä ja kalastusaktiivisuus on vähentynyt vuonna 2010 alkaneella tarkastelujaksolla. Keskimääräinen kalastaneiden talouksien määrä on ollut tarkastelujaksolla noin 180 taloutta ja kalastajien määrä noin 230 henkeä (taulukko 4). Vuoteen 2020 saakka kalastavia talouksia oli keskimäärin 190 taloutta, mutta sen jälkeen enää keskimäärin 160 taloutta. Vuoden 2020 jälkeen kalastaneiden talouksien, kalastajien kalastuspäivien määrä on jäänyt tarkastelujakson keskimääräistä pienemmäksi. Vuoteen 2020 saakka kalastavia talouksia oli keskimäärin 190 taloutta, mutta sen jälkeen enää keskimäärin 160 taloutta. Vastaavana aikana keskimääräinen kalastajien määrä on vähentynyt 240 kalastajasta 210 kalastajaan, keskimääräinen kalastuspäivien määrä taloutta kohti 19 päivästä 17 päivään ja kalastuspäivien keskimääräinen kokonaismäärä noin 3 600 päivästä 2 700 päivään.

Taulukko 4. Kalastusaktiivisuus Isohaaran altaalla tiedusteluvuosina 2010–2024 (Autti & Huttula 2012, Paksuniemi 2016, Laitala ym. 2019, Leppänen 2020, Paksuniemi 2021, Keränen 2022, Keränen 2023, Keränen 2024).

Vuosi	Kalastaneita talouksia	Kalastajia		Kalastuspäiviä	
		/ talous	yht.	keskim.	yht.
2010	188	1,29	240	16	3 021
2015	224	1,27	284	19	4 259
2018	158	1,28	202	20	3 120
2019	187	1,27	238	17	3 176
2020	196	1,34	263	22	4 279
2021	169	1,29	218	15	2 623
2022	168	1,34	225	18	2 948
2023	156	1,31	204	18	2 842
2024	146	1,38	201	17	2 448
Keskim.	181	1,31	231	18	3 283

Vuonna 2024 verkkoja käyttäneiden talouksien määrä oli tarkastelujakson keskimääräistä alhaisemmalla tasolla. Kokukertoja verkoille kertyi niin ikään keskimääräistä selvästi vähemmän. Katiskoilla pyytäviä talouksia oli keskimääräistä enemmän, mutta kokukertojen määrä jäi tarkastelujakson keskimääräistä selvästi pienemmäksi. Suurin muutos aikaisempiin vuosiin on ollut vetouistelua harjoittaneiden talouksien määrän väheneminen vuosina 2021–2024. Ennen vuotta 2021 vetokalastusta harjoitti keskimäärin lähes 110 taloutta, mutta sen jälkeen vetouistelua on harjoittanut keskimäärin noin 70 taloutta. Myös kalastuskertojen määrä vetokalastuksessa oli koko tarkastelujakson keskimääräistä alhaisempi, mutta kuitenkin samalla tasolla kuin vuoden 2020 jälkeen. Vetouistelua harjoittaneiden talouksien määrässä on kuitenkin ollut suurta vaihtelua tarkastelujaksolla, mihin osaltaan ovat vaikuttaneet vaihtelevat kalastusolosuhteet eri kesinä. Sen sijaan muuta vapakalastusta harjoittaneiden talouksien määrä oli vuonna 2024 tarkastelujakson keskimääräisellä tasolla. (Taulukot 5 ja 6.)

Taulukko 5. Tärkeimpien pyydysten käyttö Isohaaran altaalla tiedusteluvuosina 2010–2024 (taloutta käytti/harjoitti pyyntimuotoa). (Vuosien 2010–2024 tilastot: Autti & Huttula 2012, Paksuniemi 2016, Laitala ym. 2019, Leppänen 2020, Paksuniemi 2021, Keränen 2022, Keränen 2023, Keränen 2024.)

Vuosi	Verkot taloudet	Katiska taloudet	Vetouistelu taloudet	Muut vavat taloudet
2010	18	7	112	87
2015	25	12	114	139
2018	23	16	92	85
2019	32	15	95	106
2020	25	17	122	111
2021	17	9	67	106
2022	14	13	79	91
2023	22	9	63	85
2024	14	17	69	69
Keskim.	21	13	90	98

Taulukko 6. Tärkeimpien pyydysten pyyntiponnistukset Isohaaran altaalla tiedusteluvuosina 2010–2024. (Vuosien 2010–2024 tilastot: Autti & Huttula 2012, Paksuniemi 2016, Laitala ym. 2019, Leppänen 2020, Paksuniemi 2021, Keränen 2022, Keränen 2023, Keränen 2024.)

Vuosi	Verkot kokukrt	Katiska kokukrt	Vetouistelu kalastuskrt	Muut vavat kalastuskrt
2010	754	53	900	992
2015	789	338	1 072	1 574
2018	1 070	312	923	1 162
2019	1 138	280	1 103	1 011
2020	1 145	548	992	1 477
2021	1 075	198	613	1 037
2022	1 066	372	629	938
2023	1 786	511	637	932
2024	625	190	610	1 103
Keskim.	1 050	311	831	1 136

Isohaaran altaan kokonaissaalisarviot ovat vaihdelleet tiedusteluvuosittain noin 2,9–4,9 tonnin välillä (taulukko 7). Vuosien 2021–2024 keskimääräinen kokonaissaalis (3,1 tn) on vähentynyt vuosien 2010–2020 tasosta (4,6 tn) noin 31 %. Alueella kalastaneiden keskisaalis on vaihdellut vuosina 2010–2024

noin 18,0–25,6 kg:n välillä. Vuosina 2021–2024 keskisaalis oli tarkastelujakson keskimääräistä pienempi, mikä johtuu kalastavien talouksien ja pyynnin vähenemisestä vastaavana aikana. Vuosien 2021–2024 keskimääräinen keskisaalis on noin neljä kg:a pienempi kuin vuosien 2010–2020 vastaava keskisaalis.

Lajikohtaiset vuosisaaliit ovat pienentyneet vuosien 2010–2020 keskimääräisestä tasosta siikaa lukuun ottamatta, tosin siikasaalis on ollut hyvin pieni koko tarkastelujakson aikana, joten saaliin muutoksesta puoleen tai toiseen ei voida tehdä selvää johtopäätöstä.

Suurin muutos on tapahtunut mateen saalisosuudessa, jonka keskimääräinen saalisosuus vuosina 2021–2024 oli 86 % pienempi kuin vuosina 2010–2020. Madesaaliin vähenemistä selittänee koukkupyytäjien ja pyynnin yleinen vähentyminen.

Lohen ja taimenen keskimääräinen kokonaissaalis vuosina 2021–2024 on puolittunut vuosien 2010–2020 tasosta. Kirjolohen ja hauen kokonaissaalis on vähentynyt noin neljänneksellä ja ahvenen noin viidenneksellä vuosina 2021–2024 verrattuna vuosien 2010–2020 vastaaviin kokonaissaaliisiin. Kokonaissaaliin pienentyminen selittyy kalastajamäärän ja pyynnin vähentymisellä. Harvinaisten saalislajien kohdalla muutos on suurempi kuin yleisesti tavattavien lajien kohdalla.

Pienin muutos keskimääräisissä saalisosuuksissa on kuhalla, jonka saalis on pysynyt vuosittain koko tarkastelujakson ajan noin 300 kg:ssa. Tästä voidaan päätellä, että kuhan runsastuminen Isohaaran altaassa on pitänyt sen kokonaissaaliin edellä mainitulla tasolla, vaikka pyynti yleisesti ottaen on vähentynyt. On myös mahdollista, että kuhasta on tullut osalle kalastajista ensisijainen kohdelaji. Kohdelajeja ei ole Isohaaran kalastustiedustelussa kysytty.

Särkikalojen keskimääräinen kokonaissaalis on vähentynyt noin 30 % vuosina 2021–2024 verrattuna vuosien 2010–2020 keskimääräiseen kokonaissaaliiseen. Särkikalojen kokonaissaaliin vähentymistä selittää niin ikään kalastuksen väheneminen.

Taulukko 7. Isohaaran altaan kalastustiedusteluiden arvioitu kokonaissaalis (kg) ja keskisaalis (kg) tiedusteluvuosina 2010–2024. (Vuosien 2010–2024 tilastot: Autti & Huttula 2012, Paksuniemi 2016, Laitala ym. 2019, Leppänen 2020, Paksuniemi 2021, Keränen 2022, Keränen 2023.)

Laji	Kokonaissaalis (kg) vuonna									Keskim.
	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Lohi	6	214	455	405	326	337	44	115	54	217
Taimen	240	216	336	259	245	139	127	112	130	201
Siika	3	4	0	4	6	5	2	8	2	4
Hauki	1 194	1 042	906	830	860	736	805	738	644	862
Made	454	347	171	417	410	56	6	9	132	222
Ahven	578	706	520	588	612	450	511	475	518	551
Kuha	273	312	313	378	306	267	235	292	396	308
Kirjolohi	1 506	1 706	1 102	1 581	1 617	1 119	1 142	1 345	884	1 334
Särkikalat	221	345	216	80	270	77	134	267	169	198
Muut	33	29	25	11	135	5	23	39	16	35
Yhteensä	4 508	4 921	4 045	4 553	4 785	3 189	3 029	3 401	2 946	3 931
Keskisaalis (kg)	24,0	22,0	25,6	24,3	24,4	18,9	18,0	21,8	20,2	22,2

4. YHTEENVETO

Vuonna 2024 Isohaaran altaalla kalasti yhteensä 146 taloutta. Talouksissa kalastukseen osallistui 201 henkilöä. Kalastusta harjoitettiin eniten kesäkuukausina ja suosituimmat pyyntimuodot olivat vetouistelu ja muu vapakalastus (heittokalastus). Seisovista pyydyksistä käytettiin pyyntiponnistuksella mitattuna eniten verkkoja ja talvikoukkuja.

Vuoden 2024 kalastustiedustelun arvioitu kokonaissaalis näytekalapyynti mukaan lukien oli noin 3,0 tonnia, josta 36 % muodostui velvoitteena istutettavista kirjolohesta, lohesta ja taimenesta. Muista saalislajeista hauen saalisosuus oli noin 22 %, ahvenen 17 % ja kuhan vajaat 14 %. Kokonaissaaliista noin 61 % kalastettiin vetouistelemalla ja heittokalastusvälineillä ja noin 24 % verkoilla.

Lohisaalis vuonna 2024 oli 54 kg (näytekalapyynti mukaan lukien 74 kg) ja taimensaalis 130 kg (näytekalapyynti mukaan lukien 133 kg). Kalastustiedustelun taimensaaliista istutusperäisiä oli noin 85 %. Lohisaaliissa istutusperäisten osuutta ei voitu arvioida vähäisen aineiston vuoksi.

Säännöstelyyn liittyvää vedenkorkeuksien ja virtauksien vaihtelua pidettiin suurempana häirtana avovesikaudella kuin jääkannen aikana. Vastaajista noin kaksi kolmesta piti vedenkorkeuden tai virtausten vaihtelua avovesikaudella vähintään kohtalaisena tai huomattavana häirtana. Verkoilla kalastaneista vastaajista neljä viidestä piti verkkojen limoittumisesta aiheutuvaa häirtaa vähintään kohtalaisena tai huomattavana. Valtaosa vastanneista piti vedenlaatua vähintään tyydyttävänä tai hyvänä. Suurin osa vastaajista arvioi kalaistutusten tuloksellisuuden vähintään tyydyttäväksi, mutta kolmannes vastaajista piti tuloksellisuutta huonona.

Avoimissa vastauksissa kommentoitiin eniten saaliin tai kalan vähyyttä. Virtausten vaihtelun kerrottiin häirtaavan kalastusta. Isohaaran veneenlaskuluiskien huonoa kuntoa valiteltiin edellisvuosien tapaan ja luiskia toivottiin korjattaviksi. Rapujen katoamista pidettiin huolestuttavana. Valvonnan puutetta valiteltiin edellisvuosien tapaan.

Kalastusta harjoittaneiden talouksien määrä Isohaaran altaalla on laskenut vuosien 2010–2020 keskimääräisestä 190 taloudesta noin 160 talouteen vuosina 2021–2024. Isohaaran altaalla tehtyjen kalastustiedusteluiden saalisarviot ovat vaihdelleet noin 3,0–4,9 tonnin välillä. Vuosien 2021–2024 keskimääräinen kokonaissaalis on vähentynyt vuosien 2010–2020 tasosta vajaalla kolmanneksella.

5. LÄHTEET

- Autti, J. & Huttula, E. 2012: Selvitys kalastuksesta Kemijoessa välillä Seitakorva – Isohaara vuonna 2010. *Tutkimusraportti* 16, Kemijoki Oy.
- Kekäläinen, K. 2002. Vastauskato ja otantayksikköongelma vapaa-ajankalastuskyselyissä. *Kala- ja riistaraportteja* nro 256. Riistan ja kalantutkimus.
- Keränen, P. 2022. Isohaaran altaan kalastustiedustelu vuonna 2021. Kemijoki Oy, PVO-Vesivoima Oy. Kalatalouspalvelut Pekka A. Keränen, Rovaniemi.
- Keränen, P. 2023. Isohaaran altaan kalastustiedustelu vuonna 2022. Kemijoki Oy, PVO-Vesivoima Oy. Kalatalouspalvelut Pekka A. Keränen, Rovaniemi.
- Keränen, P. 2024. Isohaaran altaan kalastustiedustelu vuonna 2023. Kemijoki Oy, PVO-Vesivoima Oy. Kalatalouspalvelut Pekka A. Keränen, Rovaniemi.
- Keränen, P. 2025. Kemijoen Isohaaran ja Taivalkosken tutkimus- ja näytepyynti vuonna 2024. Voimalohi Oy, Kalatalouspalvelut Pekka A. Keränen, Rovaniemi. 15 s. + liitteet.
- Laitala H., Paksuniemi S. & Jokinen J. 2019. Isohaaran altaan kalastustiedustelu 2018. Eurofins Ahma Oy.
- Leppänen, A. 2020. Isohaaran altaan kalastustiedustelu 2019. Eurofins Ahma Oy.
- Paksuniemi, S. 2016. Selvitys kalastuksesta Kemijoessa välillä Seitakorva-Isohaara vuonna 2015. *Tutkimusraportti* 22. Kemijoki Oy / Ahma ympäristö Oy.
- Paksuniemi, S. 2021. Isohaaran altaan kalastustiedustelu 2020. Eurofins Ahma Oy.

LIITTEET

LIITE 1. Tiedustelulomake.

LIITE 2. Isohaaran altaan tiedustelualue vuonna 2024.

LIITE 3. Näytekalapyynnin saalis, keskipaino ja yksikkösaalis lajeittain vuonna 2024.

LIITE 4. Tiedusteluun vastanneiden vapaamuotoiset kommentit kalastuksesta, kalakantojen hoidosta ja muista huomioista vuonna 2024.

LIITE 1. Tiedustelulomake (sivu 1/2).

K1

KALASTUS KEMIJOESSA ISOHAARAN ALTAALLA VUONNA 2024

1. Kalastus vuonna 2024 (rasti ruutuun).

☐ En kalastanut Isohaaran altaalla v. 2024. **Palauttakaa lomake, vaikka ette kalastanutkaan.**

☐ Kalastin Isohaaran altaalla vuonna 2024. **Vastatkaa myös seuraaviin kysymyksiin:**

2. Kalastusluvallani kalasti lisäksi _____ lasta (alle 18-vuotiaat) ja _____ muuta henkilöä.

3. Kalastus Isohaaran altaalla v. 2024. Merkitkää pyyntitiedot, vaikka ette olisi saanut saalista.

PYYDYS	Pyynnissä keskimäärin kpl	Kokukertoja kpl/vuosi	Lohi kg	Taimen kg	Siika kg	Hauki kg	Made kg	Ahven kg	Kuha kg	Kirjolohi kg	Särki-kalat kg	Muut kg
Talviverkot												
Verkot												
Katiskat												
Talvikoukut												
Muu, mikä?												

PYYDYS	Käyntikertoja kpl/ vuosi	Lohi kg	Taimen kg	Siika kg	Hauki kg	Made kg	Ahven kg	Kuha kg	Kirjolohi kg	Särki-kalat kg	Muut kg
Vetokalastus											
Muu vapakalastus											
Pilkki											

4. Arvioikaa Isohaaran altaan LOHI- ja TAIMEN-saaliinne kuukausittain vuonna 2024.

Arvioikaa myös, mikä oli istukkaiden (rasvaevä leikattu) osuus kappaleina (kpl).

LOHISAALIS	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
Kilomäärä (kg)												
Kappalemäärä (kpl)												
Rasvaevä leikattu(kpl)												

TAIMENSAALIS	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
Kilomäärä (kg)												
Kappalemäärä (kpl)												
Rasvaevä leikattu(kpl)												

5. Arvioikaa kalastuspäivien lukumäärä (kpl) kuukausittain Isohaaran altaalla.

Kuukausi	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
Kalastuspäiviä (kpl)												

KÄÄNNÄ →

LIITE 1. Tiedustelulomake (sivu 2/2).

ALOITA KÄÄNTÖPUOLELTA →

6. Ravustitteko Kemijoella vuonna 2024?

Kyllä

En

Kuinka monena vuorokautena pyysitte rapuja?

vuorokautena

Kuinka monta kertaa teillä oli keskimäärin pyynnissä?

mertaa

Kuinka paljon saitte mitantäyttäviä (vähintään 10 cm) rapuja saaliiksi?

kappaletta

Kuinka paljon vapautitte pieniä rapuja takaisin jokeen?

kappaletta

7. Mielipiteenne seuraavista kysymyksistä (rastittakaa sopivin vaihtoehto):

El häittää

Vähäinen häittä

Kohtalainen häittä

Huomattava häittä

En osaa sanoa

Verkkojen limoittuminen					
Virtauksen vaihtelu avovesikaudella					
Virtauksen vaihtelu jääkannen aikana					
Veden korkeuden vaihtelu avovesikaudella					
Veden korkeuden vaihtelu jääkannen aikana					

Erinomainen

Hyvä

Tyydyttävä

Huono

En osaa sanoa

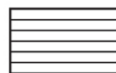
Kalastuksen valvonnan riittävyys					
Kalaistutusten tuloksellisuus					
Veneen säilytysolosuhteet					
Veneenlaskuluiskien määrä					
Veden laatu					

8. Kertokaa lyhyesti oma näkemyksenne kalastuksesta ja kalastonhoidosta tai muista huomioista.

Kiitos vastauksista! Muistakaa palauttaa lomake!

LIITE 2. Isohaaran altaan tiedustelualue vuonna 2024.

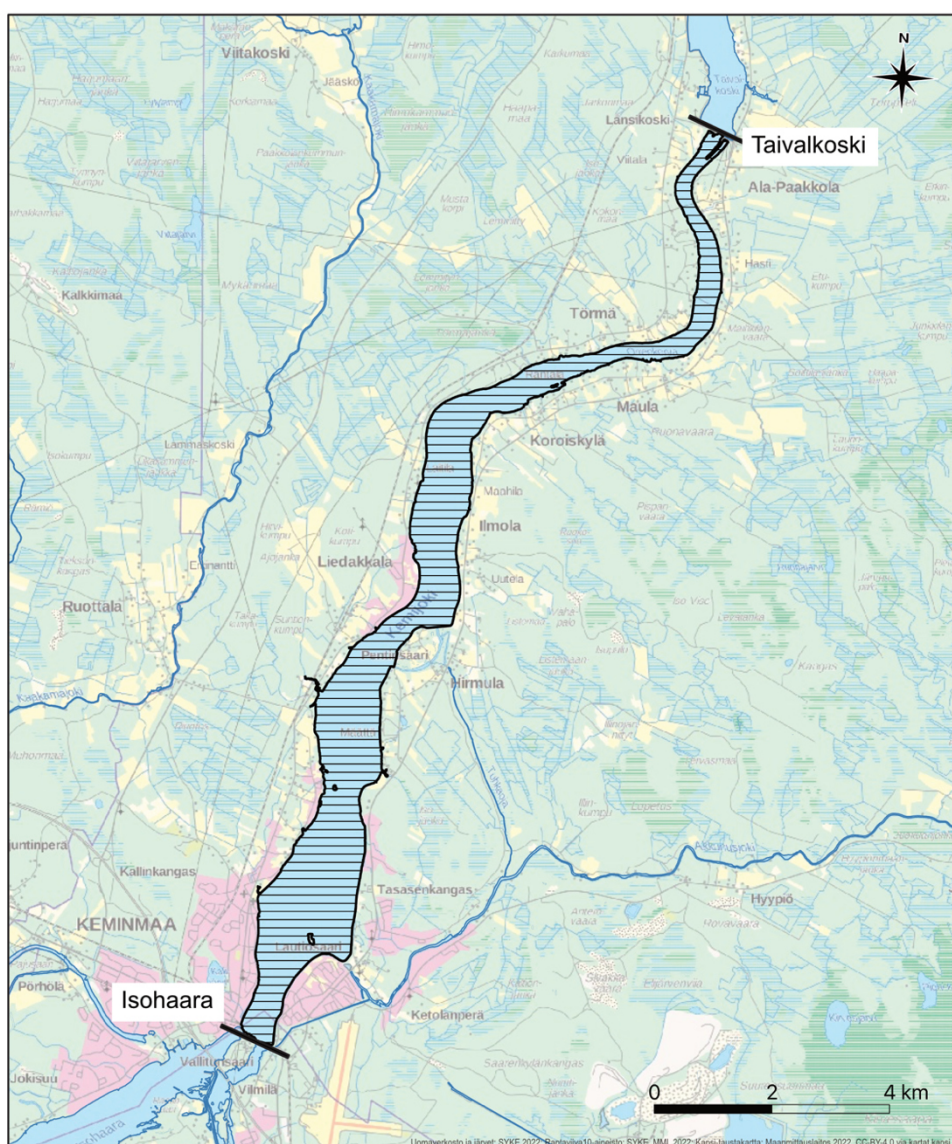
KALASTUSTIEDUSTELUALUE

Ilmoittakaa kalastus ja saalis
vain viivoituksella merkityltä
alueelta

Isohaaran allas

välillä Isohaara-Taivalkoski

LIITE 3. Näytekalapyynnin saalis, keskipaino ja yksikkösaalis lajeittain vuonna 2024.

Taulukko 1. Näytekalapyynnin saalis, keskipaino ja yksikkösaalis lajeittain vuonna 2024 Taivalkosken voimalaitoksen alapuolella.

Laji	Saalis (kpl)	Saalis (kg)	Keskipaino (kg)	Yksikkösaalis (kpl/verkkotunti)	Yksikkösaalis (kg/verkkotunti)
Lohi	14	20,3	1,5	0,018	0,026
Taimen	1	2,6	2,6	0,001	0,003
Kuha	5	9,2	1,8	0,006	0,012
Made	13	20,0	1,5	0,017	0,026
Hauki	4	8,6	2,2	0,005	0,011
Siika	2	1,9	0,9	0,003	0,002
Yhteensä	39	62,6		0,051	0,081

LIITE 4. Tiedusteluun vastanneiden vapaamuotoiset kommentit kalastuksesta, kalakantojen hoidosta ja muista huomioista vuonna 2024.

N	Kommentit
1	Kalastukseni oli vähäistä, saalista tuli sopivasti. Luvan hinta ok.
2	Alkukesästä ei voi verkoilla kalastaa. Limotushaitta!!
3	Ei selvää karttaa verkkokalastus alueista. Pölhön rannasta nostattivat verkot pois. Lautiosaaren kalastuskunta ei kuulemma myönnä verkkolupia. Yrittänyt löytää tietoa, ei ole löytynyt. Yhteisluvalla saa kuulemma verkkokalastaa kyseisellä alueella? Suurin osa lohista rasvaeväleikattu.
4	Vetouistelija ja verkkokalastajat ottavat istukkaista 90 %. Rajoittaa pitäisi jotenkin!
5	Veneenlaskupaikat huonossa kunnossa (Itäkoski).
6	Verkkojen limoittuminen harmittaa.
7	Kaikki ei noudata sääntöjä, otetaan alamittaiset.
8	Minun kalastus Kemijoella ovat niin harvoja että oiastaan on vaikea sanoa.
9	On niin surkea veden virtaus vaihtelu. Uistelukerrat 3 kertaa. Ei paljon uistelu kiinnosta ainakaan lähellä Taivalkoskea.
10	Veden korkeus vaihtelee paljon.
11	Rantakalastus tuottaa huonosti saalista. Varmat paikat reheviä ja matalia, hankala päästä.
12	En tiedä kuinka paljon istutetty kirjolohta tai muuta kalaa, mitään ei kuitenkaan saada, joskus haulia rannasta, nekin vapautettu. Veden korkeuden vaihtelu kesällä huomattava haitta!
13	Ei paljon kalastusta jokialueella.
14	Erittäin vähän kalaa joessa!
15	Verkot ei ollut koko kesänä vedessä.
16	Vähän kaloja.
17	Rapu ei ole palannut,. Saaliina 3 erittäin suurta rapua n. 15 cm. Ei pieniä rapuja.
18	Ala-Paakkolan vene ramppi on huono. Kirjolohi istutetaan liian alas, valuu Isohaarasta alas. Vesistö kartta olisi hyvä.
19	Kalaistutusten ja yleensä hoidosta tyhjänpäiväistä jahkailua, ei halua hoitaa asiaa. Ei kuuluisi omiin toiminta tapoihin. Selkäranka puuttuu.
20	Istutuksia enemmän.
21	Viime kesänä ei taimenta eikä lohta.
22	Taivalkosken alapuolella oleva ramppi aivan surkea.
23	Ei pysty rannalta oikein kalastamaan kun vesi humpaa liikaa.
24	Parin käyntikerran ja kahden pienen ahvensaaliin perusteella en voi arvioida.
25	Hyvin vähän pintakäyntiä 3 vuoden ja sitä ennen tapahtuneeseen, vaikka hyönteisiä ja perhosia.
26	Vuodesta 2022 kalasaalis n. puolittui (kirjolohi), viime kesänä taas n. puolittui. Olisiko istutusmäärässä muutos?
27	Verkolla kalastus ihmetytti "heti" istutusvelvoite istutusten jälkeen. (Rannasta suoraan virtaan vedetty verkot.)
28	Ei mitään huomauttamista. Kiva käydä kesäiltana vähän virvelöimässä. Kiitos, kalaa tuli just sopivasti.
29	Isohaaran allasalue suuri ja kalastusmahdollisuudet todella hyvät. Seutu kokonaisuudessaan todella kaunis.
30	Veneluiskien kunto huono (virtaus syönyt maat betonirampin vierestä).
31	Uiton jäljiltä on paljon uppouita ja rautoja, joihin olemme menettäneet monta verkkoa revenneinä.
32	Näin alkavana kalaharrastajana, haastavaa löytää netistä lupa asioita ja tietoa mistä saa kalastaa virvelillä rannasta.
33	Saalis määrät romahtaneet!
34	Veneenlaskuluiskat olisi korjattava. Omassa rannassa vene pitää vetää kauas ylös törmälle, ettei vesi vie. Vedessä uimisen jälkeen iholle jää ruskea kalvo, ja pitää käydä heti suihkussa, kun ei tiedä onko miten vaarallista ainetta. Uiminen, veneily, kalastus ei houkuttele joella. Rapuja ei ole näkynyt.
35	Isohaaran kalaportaat kuntoon!

36	Kirjolohia saisi istuttaa enemmän.
37	Rapujen totaalinen katoaminen todella huolestuttaa. Jokivettä ei voi käyttää enään saubavetenä.
38	Vesivoimalat säätelee liikaa veden nousua ja laskua. En tiedä mihin istutetut kalat uineet muttei ainakaan minun vieheisiin.
39	Erittäin vähän kalaa, ei ole lohta, taimenta. Jokin verran kirjolohta (en itse saanut yhtään). Veden vaihtelu tosi suurta, veden väri aivan hirveän ruskeaa, veden korkeus vaihteli tosi paljon sekä talvella että kesällä.
40	Kirjolohta on ollut hyvin, mutta muita lohikaloja ei niinkään muutamia taimentärppejä lukuun ottamatta.
41	Kirjolohen istutus ei mennyt hyvin. Saaliiksi ei kalaa.
42	En osaa sanoa asun naapurikunnassa, sen voin sanoa että on tämä alikalastettu joki 1 veneen näin koko kesänä väylällä.
43	Lupia ei kysytty koko vuonna keltään!! Kirjolohia istutettiin liika vähän ja mökkilöiset pyysi nekin vähät pois verkoilla kuten myös taimenet joten verkot tulisi kieltää!
44	Syksyllä paljon ohijuoksutusta mikä vaikeutti vapakalastusta Taivalkosken voimalaitoksen alapuolella.
45	Vuosi 24 heikoin koskaan, ei kalan kalaa.
46	Verkot pois ja parempaa valvontaa ja veneenlasku luiskat paremmiksi varsinki Taivalkosken lähellä istutukset useammassa erässä. Lisäksi rantakalastajat valtaavat välineillä veneen laskuluiskat et rantautuminen vaikeaa myös veneen laskeminen
47	Voimalaitosten katkokäyttö aiheutti merkittävää haittaa kalastukselle ja rannan virkistyskäytölle. Vedenkorkeus ja virtaamat vaihtelivat aivan liikaa verrattuna muutaman vuoden takaiseen tilanteeseen. Saalismäärät (kirjolohi) ovat romahtaneet. Onko syynä voimaloiden muuttunut käyttö vai istutusmäärät?
48	Juuri ja juuri alamittaista kuhaa löytyy paljon ja isompia ei löytynyt ja muutama alamittainen mutta muita kaloja ei oikein tahtonut löytyä
49	Veneenlaskuramppien kunto alkaa olemaan huono
50	Veneenlaskupaikkojen kunto huono, ainakin soraa koska tulva vie maaita laskupaikoilta. Keväisin olisi syytä lisätä soraa.
51	Taivalkosken voimalaitoksen alueelta pitää kieltää pohjaonginta kokonaan. Pohjaonkia pidetään veneluiskalla ja heitellään pitkälle keskelle väylää. Vetokalastusta ei pysty tekemään rantoja pitkin. Vähin mitä voi tehdä on laittaa isot huomiokyltit Taivalkosken voimalaitoksen venerampin viereen missä kerrotaan että pohjaonginta on kielletty. Kalastuksen valvonta olisi myös suositeltavaa.
52	Tosi huonosti saalista 2024. Tyhjän soutamista enimmäkseen. Veneenlaskupaikkoja on mutta ne alkavat olemaan melko huonokuntoisia.
53	Valvonta täysin olematonta! Pohjaonki pitäisi kieltää kokonaan!
54	Virtausvaihtelut kovia.
55	Lyhytaikaisäänöstely virtauksessa haittaa erittäin paljon kalastusta.